

ΣΕΓΓΡΑΦΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ 2021-2027

Πρόγραμμα	EL – Μεταφορές [EN – Transport]
CCI Προγράμματος	2021EL16FFPR004
Έκδοση Προγράμματος	1.1
Έκδοση Εγγράφου Εξειδίκευσης	3
Αριθμός Πρωτοκόλλου	ΕΥΔ/ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ 5555/13.12.2023

Νοέμβριος 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ενότητα Α : Μεθοδολογία	3
Ενότητα Β : Διαδικασία Εξειδίκευσης	4
Ενότητα Γ : Περιεχόμενα 3 ^{ης} Εξειδίκευσης	6
Προτεραιότητα 8: Συνδεσιμότητα και προσβασιμότητα των νησιών - ΕΤΠΑ	7
ΣΠ 3 - ΕΣ <i>RSO3.2</i> .- Δράση 8.1. Ανάπτυξη νησιωτικών λιμενικών υποδομών	7

Ενότητα Α : Μεθοδολογία

Η διαδικασία της εξειδίκευσης των Προγραμμάτων προβλέπεται στο άρθρο 35 του Ν.4914/2022.

Η Εθνική Αρχή Συντονισμού με την υπ' αριθμ. 86884/ΕΥΣΣΑ 798/12.09.2022 εγκύκλιό της απέστειλε οδηγίες στις Διαχειριστικές Αρχές για την σύνταξη του εγγράφου «Εξειδίκευση των Προγραμμάτων της ΠΠ 2021-2027».

Η εξειδίκευση αποτελεί ένα υποστηρικτικό εργαλείο για τον προγραμματισμό και την έκδοση προσκλήσεων, την ένταξη των πράξεων και τη συνολική παρακολούθηση της εφαρμογής του Προγράμματος, και συμβάλλει στην αποτελεσματική διαχείριση και εφαρμογή των Προγραμμάτων 2021-2027 για την επίτευξη των στόχων πολιτικής και των ειδικών στόχων που τέθηκαν στο πλαίσιο του σχεδιασμού. Προκειμένου η εξειδίκευση να αποτελεί ένα εύχρηστο εργαλείο διοίκησης και προγραμματισμού στο πλαίσιο της συνεργασίας Δ.Α. και αρμόδιων φορέων πολιτικής τόσο οι διαδικασίες όσο και τα τυποποιημένα έγγραφα εξειδίκευσης απλουστεύτηκαν στον αναγκαίο βαθμό ακολουθώντας τη λογική της απλοποίησης των διαδικασιών που διέπει το πλαίσιο των Κανονισμών 2021-2027 και του νέου Νόμου για το ΕΣΠΑ 2021-2027 (Ν.4914/2022).

Με την ανωτέρω εγκύκλιο, στόχος της Εξειδίκευσης είναι να:

- αποτελέσει υποστηρικτικό εργαλείο διαχείρισης για τον εμπλουτισμό των κριτηρίων αξιολόγησης των προτεινόμενων πράξεων και την έκδοση προσκλήσεων,
- διασφαλιστεί η υλοποίηση της στρατηγικής του εγκεκριμένου Προγράμματος,
- υποστηρίξει την ολοκληρωμένη και έγκαιρη ενημέρωση και προετοιμασία των Δικαιούχων και εμπλεκόμενων φορέων,
- προσδιοριστούν οι φορείς οι οποίοι θα υλοποιήσουν δράσεις του Προγράμματος,
- διασφαλιστεί η συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων με άλλα χρηματοδοτικά μέσα,
- υπάρξει καλύτερος χρονοπρογραμματισμός των σταδίων υλοποίησης του Προγράμματος (προσκλήσεις/ εντάξεις/ δαπάνες).

Τη συνολική ευθύνη για την κατάρτιση της εξειδίκευσης του **Προγράμματος “ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ”** έχει η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος ΕΥΔ/ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, συνεργαζόμενη προς τούτο με όλους τους αρμόδιους φορείς.

Βάσει του άρθρου 35 του Ν.4914/2022 **τίθεται προς έγκριση στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ και κοινοποιείται στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος**, η μεθοδολογία, η διαδικασία και το περιεχόμενο της εξειδίκευσης του Προγράμματος, καθώς και ο προγραμματισμός των προσκλήσεων και των εντάξεων, θέτοντας κατ' έτος στόχους.

Η έγκριση εξειδίκευσης δεν αποτελεί αυτοδίκαιη αξιολόγηση μιας πράξης, ούτε δέσμευση χρηματοδότησης, καθώς οι προβλεπόμενες διαδικασίες για την αξιολόγηση και ένταξή τους σύμφωνα με το ΣΔΕ ακολουθούνται υποχρεωτικά στη συνέχεια υποβολής των προτάσεων από τους δικαιούχους.

Η εξειδίκευση είναι μία δυναμική διαδικασία, η έκταση και ο βαθμός της οποίας προσδιορίζεται ανάλογα με τα κάθε φορά δεδομένα υλοποίησης που η ΕΥΔ/ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ έχει στη διάθεσή της. Η εξειδίκευση του Προγράμματος γίνεται σταδιακά στη βάση αφενός της ωριμότητας έκδοσης προσκλήσεων για την επιλογή πράξεων στις Προτεραιότητες και

αφετέρου των αναγκών στο πλαίσιο της υλοποίησης του. Σε κάθε περίπτωση, η διαδικασία εξειδίκευσης θα πρέπει να είναι συστηματική καθώς βάσει του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων (άρθρο 49, παρ.2) το χρονοδιάγραμμα των προγραμματισμένων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων επικαιροποιείται κατά την ΠΠ 2021-2027 τουλάχιστον τρεις φορές κατ' έτος.

Η εξειδίκευση του Προγράμματος τροποποιείται (Νόμος 4914/2022, άρθρο 35 παρ. 6) μόνο σε περιπτώσεις αναπρογραμματισμού του χρόνου δημοσίευσης κάποιας πρόσκλησης και σημαντικών αλλαγών στο περιεχόμενο του φυσικού αντικείμενου των δράσεων, στους δικαιούχους ή στη δημόσια δαπάνη της πρόσκλησης και μόνο κατά τα σημεία αυτά.

Στο πλαίσιο αυτό, η επιλογή των δράσεων που περιλαμβάνονται στην εξειδίκευση του Προγράμματος βασίζεται σε μία σειρά κριτηρίων, τα οποία μεταξύ άλλων εστιάζουν στο κατά πόσο είναι δυνατό κάθε φορά να:

- εξειδικευθούν οι δράσεις, να προσδιοριστεί η σύνδεσή τους με συγκεκριμένα πεδία παρέμβασης και δείκτες και να αναλυθεί ο π/υ,
- διαμορφωθεί σαφής και ρεαλιστικός χρονοπρογραμματισμός ενεργοποίησης μίας δράσης, λαμβάνοντας υπόψη σχετικά με τις δράσεις ζητήματα (π.χ. για νέες δράσεις να έχει διερευνηθεί η συμμόρφωση με την αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης),
- προσδιοριστούν οι δικαιούχοι μίας δράσης,

Σχετικά με τον τιθέμενο ανά δράση π/υ, η ΕΥΔ λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη του Προγράμματος, την ανάγκη επιχειρησιακής επίτευξης των στόχων του και την ενδεχόμενη ανάγκη υπερδέσμευσης των εντάξεων που θα προβλεφθεί στις προσκλήσεις.

Ειδικότερα:

Η δυναμική διαδικασία εξειδίκευσης του Προγράμματος «ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ» βασίζεται σε κριτήρια τα οποία έχουν προτεραιοποιήσει, σταδιακά, δράσεις που αφορούν σε:

- (α) Άλλα νέα έργα που εμπίπτουν στη γενική και ειδική στοχοθεσία του Προγράμματος και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων εκροών του.
- (β) Νέα ώριμα μεταφερόμενα έργα από τα ΕΠ/ΥΜΕΠΕΡΑΑ
- (γ) Έργα phasing τμηματοποιημένα από ΕΠ της ΠΠ 2014-2020 στο Πρόγραμμα «ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ», σύμφωνα με τα σχέδια δράσης και την έκθεση «κλεισίματος» του Ε.Π./ΥΜΕΠΕΡΑΑ
- (δ) Έργα / δράσεις Τεχνικής Βοήθειας που απαιτούνται για την ενεργοποίηση και την υλοποίηση του Προγράμματος και την υποστήριξη των εμπλεκόμενων φορέων , καθώς και για την ωρίμανση έργων / παρεμβάσεων της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027.

Ενότητα Β : Διαδικασία Εξειδίκευσης

Η διαδικασία της εξειδίκευσης συνίσταται στις ακόλουθες ενέργειες:

- Η ΕΥΔ/ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ προσδιορίζει τους αρμόδιους φορείς που σχετίζονται με τους τομείς στρατηγικής του προγράμματος και συνεργάζεται με αυτούς για τη διαμόρφωση του εγγράφου εξειδίκευσης. Πέραν των Επιτελικών Δομών, η Δ.Α. συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων και όταν απαιτείται από τη φύση του έργου ή των δικαιούχων με την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (άρθρο 35, παρ.3 του Ν.4914/2022).

- Ενημερώνει τις ως άνω Υπηρεσίες για την έναρξη της διαδικασίας εξειδίκευσης αποστέλλοντας το τυποποιημένο έντυπο πρότασης του Παραρτήματος II της Εγκυκλίου της ΕΑΣ προκειμένου να υποβάλλουν προτάσεις μέσω των αρμοδίων Επιτελικών Δομών και θέτει δεσμευτική ημερομηνία παραλαβής των προτάσεων, η οποία δεν μπορεί να ξεπερνά του 2 μήνες (άρθρο 35, παρ.3 του Ν.4914/2022).
- Μετά την εξέταση των προτάσεων, διαμορφώνει το τελικό σχέδιο εγγράφου εξειδίκευσης λαμβάνοντας υπόψη το εγκεκριμένο Πρόγραμμα και τους κανόνες επιλεξιμότητας, την ιεράρχηση των αναγκών και τις ιδιαίτερες συνθήκες όπως έχουν διαμορφωθεί στη πορεία υλοποίησης του Προγράμματος.
- Εισηγείται το τελικό σχέδιο του εγγράφου Εξειδίκευσης στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ που την εποπτεύει, ο οποίος και εγκρίνει με απόφασή του το έγγραφο εξειδίκευσης.
- Κοινοποιεί στα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος τα εγκεκριμένα έγγραφα εξειδίκευσης, ανάλογα με την πρόοδο εξειδίκευσης των δράσεων του Προγράμματος.

Η Δ.Α. δύναται να προβεί στην έκδοση προσκλήσεων μόνο για εκείνες τις δράσεις οι οποίες περιλαμβάνονται στο εγκεκριμένο κάθε φορά έγγραφο εξειδίκευσης. Η εξειδίκευση δράσεων που συνδέονται με αναγκαίους πρόσφορους όρους που δεν έχουν εκπληρωθεί, δύναται να πραγματοποιηθεί από τη Δ.Α.

Ωστόσο, η Δ.Α. πρέπει να εξετάζει (άρθρο 73, παρ. 2 α) και β) 2021/1060) πως οι προτεινόμενες δράσεις είναι συνεπείς με τις υπό διαμόρφωση στρατηγικές και το συναφές πλαίσιο (Νόμους, Υπ. Αποφάσεις, συστήματα) που η χώρα επεξεργάζεται με στόχο την πλήρωση ενός αναγκαίου πρόσφορου όρου. Για το σκοπό αυτό θα λαμβάνει σχετική ενημέρωση και τεκμηρίωση από την αρμόδια Επιτελική Δομή. Στην περίπτωση που ο προτείνων φορέας δεν είναι και ο αρμόδιος φορέας για την εκπλήρωση του αναγκαίου πρόσφορου όρου, για την ενημέρωση και τεκμηρίωση, ο φορέας πρότασης θα συνεργάζεται με την ΕΥΣΣΑ.

Ενότητα Γ : Περιεχόμενα 3^{ης} Εξειδίκευσης

Κατά την 3^η Εξειδίκευση του Προγράμματος «ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ» τροποποιείται η κάτωθι δράση ως προς την περιγραφή, και την προσθήκη νέου δικαιούχου:

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 8

Δράση 8.1. Ανάπτυξη νησιωτικών λιμενικών υποδομών

Προτεραιότητα 8: Συνδεσιμότητα και προσβασιμότητα των νησιών - ΕΤΠΑ

Στόχος πολιτικής (ΣΠ) 3	Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας
Ταμείο	ΕΤΠΑ
Ειδικός Στόχος (ΕΣ) RSO3.2.	Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα (ΕΤΠΑ)

ΣΠ 3 - ΕΣ RSO3.2.- Δράση 8.1. Ανάπτυξη νησιωτικών λιμενικών υποδομών

Περιγραφή δράσης

Η Δράση περιλαμβάνει επενδύσεις αναβάθμισης των λιμενικών υποδομών με στόχο τη βελτίωση της προσβασιμότητας, την τόνωση της ανταγωνιστικότητας των λιμένων και την ενίσχυση της διασυνδεσιμότητάς τους και την ανάδειξη των συνεκτικών δεσμών και σχέσεων πόλεων – λιμένων στο πλαίσιο του Πεδίου Παρέμβασης 113: Άλλοι θαλάσσιοι λιμένες εξαιρουμένων των εγκαταστάσεων που προορίζονται για τη μεταφορά ορυκτών καυσίμων.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της Δράσης 8.1 περιλαμβάνονται παρεμβάσεις εκσυγχρονισμού, βελτίωσης και αναβάθμισης των λιμενικών υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών τους, παρεμβάσεις ψηφιακής αναβάθμισης, ασφάλειας – προστασίας, προσβασιμότητας από άτομα με μειωμένη κινητικότητα. Επιπλέον, προωθείται η χρήση περιβαλλοντικά βιώσιμων μεταφορικών μέσων και η βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης της λειτουργίας των λιμένων.

Η Δράση εξειδικεύεται για την έκδοση / τροποποίηση Πρόσκλησης εντός του 2023, που θα επιτρέπει την σταδιακή υποβολή προτάσεων για νέα ώριμα έργα, που εμπίπτουν στη λογική του στρατηγικού σχεδιασμού του ΥΝΑΝΠ και άλλων φορέων, για τη διασύνδεση και ενδο-επικοινωνία των νησιωτικών περιφερειών, σύμφωνα με σχετικό πίνακα έργων όπως εστάλη από την αρμόδια Επιτελική Δομή του ΥΝΑΝΠ.

Οι παρεμβάσεις της Δράσης είναι σε συνέργεια με δράσεις άλλων Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Η Δράση έχει εκτιμηθεί ότι συμμορφώνεται με την Αρχή DNSH σύμφωνα με το προοίμιο 10 του ΚΚΔ 2021/1060.

Σημειώνεται ότι η επιλογή των πράξεων θα γίνεται με βάση τη σκοπιμότητα, αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα σε σχέση με τον ειδικό στόχο 3.ii και τους Στρατηγικούς Στόχους του Προγράμματος, προκειμένου να επιτυγχάνεται η μέγιστη συμβολή στην επίτευξη του στόχου της Προτεραιότητας.

Πέραν της συνδρομής στην επίτευξη των στόχων θα λαμβάνεται επίσης υπόψη ο βαθμός ωριμότητας της πράξης, προκειμένου να επιτευχθούν τόσο τα αναμενόμενα αποτελέσματα, όσο και τα ορόσημα που έχουν τεθεί σε επίπεδο Προτεραιότητας, καθώς και οι επιλεξιμότητες και οι στόχοι του ΕΤΠΑ.

Επιπλέον και σε συνάφεια με την Εθνική Στρατηγική για την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική στο Νησιωτικό χώρο, η επιλογή των πράξεων θα γίνεται με βάση τη συνεισφορά των λιμένων στην οικονομική ανάπτυξη, στη βελτίωση της εθνικής και διεθνούς συνδεσιμότητας και στην προώθηση της ασφάλειας και της προστασίας του περιβάλλοντος.

Στοιχεία δράσης	☐ Κρατική ενίσχυση ☒ Χρηματοδοτικό μέσο ☐ ΟΧΕ ☐ ΟΧΕ-ΒΑΑ ☐ ΤΑΠΤΟΚ ☐ Έξυπνη εξειδίκευση ☐ Άλλο: _____
Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι	Α.Ο. 3.1 Εκπληρωμένος ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒ Δεν αφορά ☐
Δικαιούχοι δράσης	ΥΝΑΝΠ/ Υπηρεσίες της Γ.Γ. Ναυτιλίας και Λιμένων, ΔΛΤ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΔΛΤ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ, ΔΛΤ ΑΜΟΡΓΟΥ, ΔΛΤ ΙΟΥ, ΔΛΤ ΚΑΛΥΜΝΟΥ, ΔΛΤ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ – ΙΘΑΚΗΣ, ΔΛΤ ΛΕΡΟΥ, , ΔΛΤ ΝΟΤΙΑΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ, ΔΛΤ ΠΑΤΜΟΥ, ΔΛΤ ΡΕΘΥΜΝΟΥ, ΔΛΤ ΣΗΤΕΙΑΣ, ΛΤ ΙΚΑΡΙΑΣ, ΛΤ ΧΑΝΙΩΝ, ΟΛ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ (ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ), ΟΛ ΚΕΡΚΥΡΑΣ, ΔΛΤ ΚΥΘΗΡΩΝ, ΔΛΤ ΚΩ.

Χρηματοδοτικός πίνακας δράσης

Κατηγορία περιφέρειας*	Ενωσιακή Συνεισφορά σε € (α)	Εθνική Συνεισφορά σε € (β)	Σύνολο γ=(α)+(β)
Περιφέρειες Λιγότερο Ανεπτυγμένες	77.350.000,00	13.650.000,00	91.000.000,00
Περιφέρειες σε Μετάβαση	6.000.000,00	4.000.000,00	10.000.000,00
% εξειδίκευσης **			4,54

*Στην περίπτωση που δεν έχει εφαρμογή η στήλη παραμένει κενή

**Υπολογίζεται το ποσοστό στο σύνολο του π/υ του Προγράμματος

Δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων δράσης

Προτεραιότητα	Στόχος Πολιτικής / Ειδικός Στόχος	Κατηγορία Περιφέρειας	Δράση	π/υ δράσης	Δείκτης		Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)	Πεδίο Παρέμβασης (ΠΠ)*		Ποσό που αντιστοιχεί στο ΠΠ (Ενωσιακή συνεισφορά σε €)**	Ποσό που αντιστοιχεί στο ΠΠ (Ενωσιακή + εθνική συνεισφορά σε €)**
					ID	Ονομασία						Κωδικός ΠΠ**	Ονομασία ΠΠ**		
8	3/RSO3.2	Λιγότερο ανεπτυγμένες	Δράση 8.1. Ανάπτυξη νησιωτικών λιμενικών υποδομών	91.000.000,00	PSO908	Λιμενικές υποδομές που υποστηρίζονται	λιμενικές υποδομές	-	-	3	18	113	Άλλοι θαλάσσιοι λιμένες εξαιρουμένων των εγκαταστάσεων που προορίζονται για τη μεταφορά ορυκτών καυσίμων	77.350.000,00	91.000.000,00
					PSR908a	Επιβατική κίνηση λιμένα	επιβάτες / έτος	2.023.008	2019	-	2.260.053				
		10.000.000,00		PSO908	Λιμενικές υποδομές που υποστηρίζονται	λιμενικές υποδομές	-	-	3	14					
				PSR908a	Επιβατική κίνηση λιμένα	επιβάτες / έτος	2.369.706	2019	-	2.647.376	6.000.000,00			10.000.000,00	

* Για την περίπτωση του Προγράμματος Αλιείας, Υδατοκαλλιέργειας και Θάλασσας (ΠΑΛΥΘ) το πεδίο αφορά τους τύπους παρέμβασης

** Τα πεδία δύναται να μην συμπληρωθούν στην περίπτωση του ΠΑΛΥΘ αν δεν είναι δυνατή η κατανομή του π/υ σε χαμηλότερο επίπεδο από αυτό της δράσης.

Προτεραιότητα	Στόχος Πολιτικής	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Δράση	Κύριες ομάδες στόχου συμμετεχόντων/ Φορείς	Δείκτες Εκροών	Δείκτες Αποτελεσμάτων
8	3	ΕΤΠΑ/ Περιφέρειες Λιγότερο Ανεπτυγμένες	RSO3.2	Δράση 8.1		PSO908	PSR908a
8	3	ΕΤΠΑ/Περιφέρειες σε Μετάβαση	RSO3.2	Δράση 8.1		PSO908	PSR908a

Αναμενόμενος χρόνος έκδοσης πρόσκλησης

	Εκτιμώμενος Χρόνος
Συμμόρφωση με την αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης	Ιούνιος 2022*
Προγραμματικές δεσμεύσεις	Δεν αφορά
Έγκριση κριτηρίων επιλογής πράξης	Νοέμβριος 2022 και Ιούνιος 2023
Άλλο: Εκπλήρωση αναγκαίου πρόσφορου όρου 3.1	Υπό διαβούλευση με ΕΕ
Εκτιμώμενος χρόνος έκδοσης / τροποποίησης πρόσκλησης ή προσκλήσεων	4^ο τρίμηνο 2023

*Αξιολόγηση της εφαρμογής της DNSHP της δράσης σε επίπεδο Προγράμματος